

DE HEERIAAN

Contactblad van de Congregatie Dochters van Maria en Joseph
Zusters van de Choorstraat

JAARGANG 42
ZOMER 2013

2

- Paus Franciscus
- Een koning en een koningin
- Wat eten we vandaag?

IN
OMNI
BUS
CHARI
TAS

‘Als religieuzen maken wij deel uit van de gemeenschap van de Kerk van Jezus Christus.

Onze verbondenheid met die Kerk trachten wij in ons dagelijks leven te versterken door volhardend gebed en door onze belangstelling voor de geestelijke ontwikkelingen binnen de plaatselijke Kerk en de Wereldkerk’.

Bron: Constitutiën nr. 13 Can. 573,1

Voorwoord	4
Indonesië	
• <i>Kenalan: Zuster Agustina</i>	5
• <i>75 jaar PMY</i>	8
Vroeger – Nu	
• <i>Heilige Boontjes: Sint-Franciscus</i>	10
• <i>Zussenportret deel 2 van 4</i>	16
Actualiteiten	
• <i>Paus Franciscus</i>	20
• <i>Een koning en een koningin</i>	24
• <i>Bestuurswisseling DMJ</i>	27
Overweging door Zuster Augusta	
• <i>Wachten en verwachten</i>	30
Iconen door Zuster Leonie	
• <i>De Moeder Gods van het brandende, niet-verbrandende braambos</i>	32
Column door Zuster Lisette	
• <i>Wat eten we vandaag?</i>	36
Loslaten & Opbouwen	
• <i>Zusters van De Veste</i>	38
Agenda	42
Colofon	43

Voorwoord

Wat kan er een hoop gebeuren in drie maanden. In de vorige Heeriaan hadden we nog geen flauw benul wanneer de nieuwe paus gekozen zou gaan worden en vooral niet wie dat zou zijn. Inmiddels zijn we al weer aan het feit gewend dat we Franciscus als paus hebben en prijkt zijn foto aan de wand.

De troonswisseling was aangekondigd en stond te gebeuren. Ook dat is inmiddels alweer geschiedenis.

Een nieuw algemeen bestuur is aangetreden en daarmee is een nieuwe bestuurstermijn aangebroken. Het oude bestuur heeft z'n functie mogen neerleggen. Een lach en een traan liggen weer eens dicht bij elkaar.

Maar zonder veranderingen zouden we stilstaan en het leven staat nu eenmaal niet stil.

Dus met het hoofd geheven gaan we de toekomst blij tegemoet.

We wensen het nieuwe bestuur veel geluk en wijsheid toe!

Redactie Heeriaan

KENALAN (*Kennismaking*)

Elk kwartaal een kennismaking met één van onze Indonesische zusters, deze keer:

Zuster Agustina Sarwiyati

Biodata (Personalia)

Zuster Agustina, geboren als Agustina Sarwiyati op 1 november 1980 in Bedeno, Ambarawa op Midden-Java als de oudste van vijf kinderen. De nu 32-jarige Zuster Agustina deed haar eeuwige geloften op 27 september 2010 en woont nu in Jakarta.

Uit wat voor een gezin kom je?

Ik kom uit een eenvoudig gezin. Ik heb drie zusters en één broer. Mijn vader is landbouwer en mijn moeder verkoopt kleine versnaperingen vanuit ons huis. Toen ik klein was werd ik Sarwi genoemd en later Atik. In de familie van mijn vaders kant zijn wij de enige katholieken in een overwegend islamitische maatschappij. Maar ik kan niet zeggen dat we ooit problemen hebben ondervonden. Wij kunnen allemaal goed met elkaar opschieten.

Hoe was je schooltijd?

Als kind was ik een gesloten type en had ik niet veel zelfvertrouwen. Ik had geen zin om met leeftijdgenoten om te gaan, het enige wat ik voor ogen had was mijn eigen ouders (financieel) ondersteunen. Ik had weinig contact met anderen en had ook geen interesse in hen.

Op welke wijze heb je voor het eerst kennis gemaakt met de Zusters PMY?

Mijn eerste kennismaking met de Congregatie PMY was bij een roepingactie in Yogyakarta. Daarbij heb ik Zuster Yuli en Zuster Florentina† ontmoet. Ik was op dat moment ook serieus aan het kijken bij andere congregaties. Maar ik was zeer onder de indruk van het werk van de Zusters PMY. De wijze waarop zij de armen hielpen raakte mijn hart.

Wat heb je gestudeerd en wat voor werk doe je nu?

Na de lagere school ging ik het huis uit. Door grote financiële nood ging ik naast mijn vervolgstudie ook werken. Ik kwam terecht bij een familie in Kulonprogo, Yogyakarta. Ik was er intern. Op die manier hoopte ik snel mijn middelbare opleiding te kunnen afronden en werk te vinden om mijn familie

te kunnen ondersteunen. Het was niet altijd even gemakkelijk en ik heb vaak gehuild, maar ik heb het toch volgehouden. Ik kwam in de pubertijd. Ik veranderde van karakter, werd steeds eigenzinniger en durfde steeds meer. Na schooltijd ging ik niet (meer) direct naar huis, maar besteedde meer en meer tijd met en aan mijn leeftijdgenoten. Ik lette niet op de klok en kreeg veel op mijn kop omdat ik make-up gebruikte. Twee jaar heeft dit geduurd. Daarna werd ik serieuzer, was vaker thuis, werkte hard en gaf weer meer aandacht aan mijn studie. Na het afronden van mijn mbo-opleiding bedrijfskunde, heb ik nog twee jaar bij deze familie gewoond en gewerkt. In de tussentijd was ik ook aan het onderzoeken of ik ergens kon gaan werken, waar ik meer geld kon verdienen om mijn familie te kunnen ondersteunen, maar ik stond ook voor een dilemma, omdat ik vond dat ik mijn weldoeners (het gastgezin waar ik jaren woonde en werkte) niet in de steek kon laten. Na het overlijden van de heer des huizes diende ik mijn ontslag in. Het werd geweigerd. Toen ik vertelde dat ik graag het klooster in wilde, kreeg ik toestemming.

Op dit moment studeer ik audiologie aan de 'Akademi Audiologi Indonesia'. Na mijn

studie hoop ik mijn kennis en vaardigheid in de praktijk te kunnen brengen bij de kinderen in de doveninstituten 'Dena Upakara' en 'Helen Keller'.

Ben je al eens in Nederland geweest? Zo ja, wat is je meest dierbare herinnering daaraan?

Samen met Zuster Vincentia heb ik in 2012 een Vincentiaanse pelgrimstocht gemaakt. Ik heb toen ook de Nederlandse zusters ontmoet. Het mooiste daarvan vond ik de saamhorigheid en het zusterschap. Of ik nu in Indonesië of in Nederland ben, ik voel mij altijd een Dochter van Maria en Joseph.

Stel, je was geen zuster geworden. Hoe zou je leven er volgens jou dan uit gezien hebben?

Waarschijnlijk zou ik dan wel moeder geworden zijn. Ik zou geprobeerd hebben om mijn kinderen de waarde van de liefde te leren. Hen leren dat iedereen gelijk is. Niemand is meer of minder dan een ander. Ook vind ik het belangrijk dat er goed gezorgd wordt voor onze aarde, zodat we nog heel lang mogen wonen op dit kostbare geschenk. <

75 Jaar PMY

door Zuster Crescentiana

Cadeau voor Wonosobo

15 Maart 2013 bestond PMY (DMJ) in Indonesië 75 jaar. Als we kijken naar 75 jaar geschiedenis, kunnen we dat niet los zien van Dena Upakara (Het instituut voor dove kinderen in Wonosobo). De eerste Nederlandse Zusters DMJ kwamen 75 jaar geleden naar Java voor de opvoeding en het onderwijs van en aan dove kinderen.

Meestal krijgt de jarige cadeautjes en natuurlijk zijn we in de watten gelegd, maar in dit geval geeft 'de jarige' ook een cadeau aan de mensen in Wonosobo en omstreken, in de vorm van een balletoptreden door de dove kinderen. We noemen dit het Ramayana Ballet. Een cadeau dat iedereen in onze multiculturele maatschappij aanspreekt.

Samenwerking

In onze overwegend islamitische samenleving is samenwerking belangrijk. Daarnaast wilden we dat Dena Upakara meer zou gaan leven bij de gewone mensen. Het instituut is beroemd in de stad, maar wat we precies doen weten een hoop mensen in de dorpen niet. Een mooie gelegenheid dus, om daar verandering in te brengen.

Wilden we aanvankelijk alleen het ballet presenteren, als snel stelden anderen voor om het breder te brengen. Aandacht te geven aan alle gehandicapten in de hoop dat ook de gemeente hierdoor wakker geschud zou worden en zich meer gaat bekommeren om de gehandicapte medemens.

Vele individuen en organisaties, zowel katholiek als islamitisch, hebben zich ingezet voor

deze goede en belangrijke zaak. Het zo met elkaar bezig zijn brengt ons nog dichterbij elkaar.

De dag zelf

Op de dag zelf hadden we een bazaar, waar van alles te koop was, wat gemaakt was door de leerlingen van Dena Upakara (dove meisjes) en de leerlingen van Don Bosco (de dove jongens). Ook andere scholen participeerden. Er was werkelijk van alles te zien en ook te koop! Souvenirs, kleding, gebreide en gehaakte materialen, schilderijen, snoepgoed en meubelen.

Er was een talkshow voor en door studenten, opvoeders, ambtenaren en mensen van belanghebbende organisaties.

Door de islam-studenten van de Universiteit Al Quran werd een muziekpresentatie gegeven en de jongens van Don Bosco brachten ook een dans ten tonele. Als klap op de vuurpijl was er tenslotte het Ramayana ballet van de dove meisjes.

Alle bezoekers waren zeer onder de indruk. Ook de gemeente heeft meegewerkt aan het succes van deze dag. De burgemeester was met zijn hele gezin gekomen en hield een mooie toespraak. Allemaal zaken die de bevolking een goede indruk gaven.

Samen groeien in vrede en betrokkenheid

Als ik terugkijk op de totstandkoming, dan zijn we als groep gegroeid.

De meesten van ons hadden tijd en vertrouwen nodig om echt open te kunnen staan voor dit project. Maar het is zeer zeker geslaagd te noemen.

De samenwerking katholiek – islam is verder verbeterd.

De gehandicapte medemensen voelen zich meer betrokken, meer geaccepteerd.

En met z'n allen hadden we een doel: het feest tot een groot succes maken. Dit doet de verschillen vergeten, uiteindelijk zijn we allemaal mensen. <

Heilige Boontjes - Sint-Franciscus van Assisi

In de vorige aflevering zijn we gestart met de serie Heilige Boontjes. Meteen toen de nieuwe paus zijn verrassend gekozen naam bekend maakte, vonden wij het vanzelfsprekend dit keer voor Franciscus van Assisi te kiezen.

door Anne-Marie Coopmans

4 oktober
Franciscus van Assisi

Vanaf Franciscusdag, de boer zaaien mag.

10

Franciscus van Assisi (†1226) werd in 1181 of 1182 geboren in Assisi¹ in de Italiaanse streek Umbrië. Zijn moeder was Pica de Bourlemont, afkomstig uit de Provence. De rijke lakenkoopman Pietro di Bernardone, bracht haar als zijn bruid mee van een handelsreis naar Frankrijk.

Tot zijn twintigste jaar leidde Franciscus een frivolous leven. Hij droomde er van ridder te worden. Bij een oorlog tussen de steden Assisi en Perugia werd hij in 1202 gevangen genomen en opgesloten in een kerker. Na een jaar kwam hij vrij, maar hij werd ernstig ziek. De eenzaamheid bracht hem tot inkeer.

Op een dag in 1205 kwam Franciscus een lepralijder tegen. Hij ging de man niet uit de weg en tegen zijn gewoonte in, omhelsde hij hem zelfs. Deze gebeurtenis maakte grote indruk op Franciscus, zo blijkt uit zijn testament. Vanaf dat moment koos hij partij voor de zwakkeren en verdrukten.

Er is nog een gebeurtenis die bepalend was voor het leven van Franciscus. Biddend in het vervallen kerkje van San Damiano kreeg hij

een visioen: Christus sprak tot hem: 'Repareer mijn huis, want je ziet dat het op instorten staat'. Franciscus nam deze opdracht heel letterlijk en ging het kerkje restaureren. Het benodigde geld vergaarde hij door dure stoffen uit de winkel van zijn vader en ook zijn paard te verkopen. Zijn vader beschouwde het als diefstal en deed hem een proces aan. Hij brak echter met zijn vader en deed afstand van alle bezit en ook van zijn rechten

Portiuncula

op een erfenis. Hij wilde voortaan God en de mensen dienen en dat deed hij door af te zien van bezit, macht en aanzien.

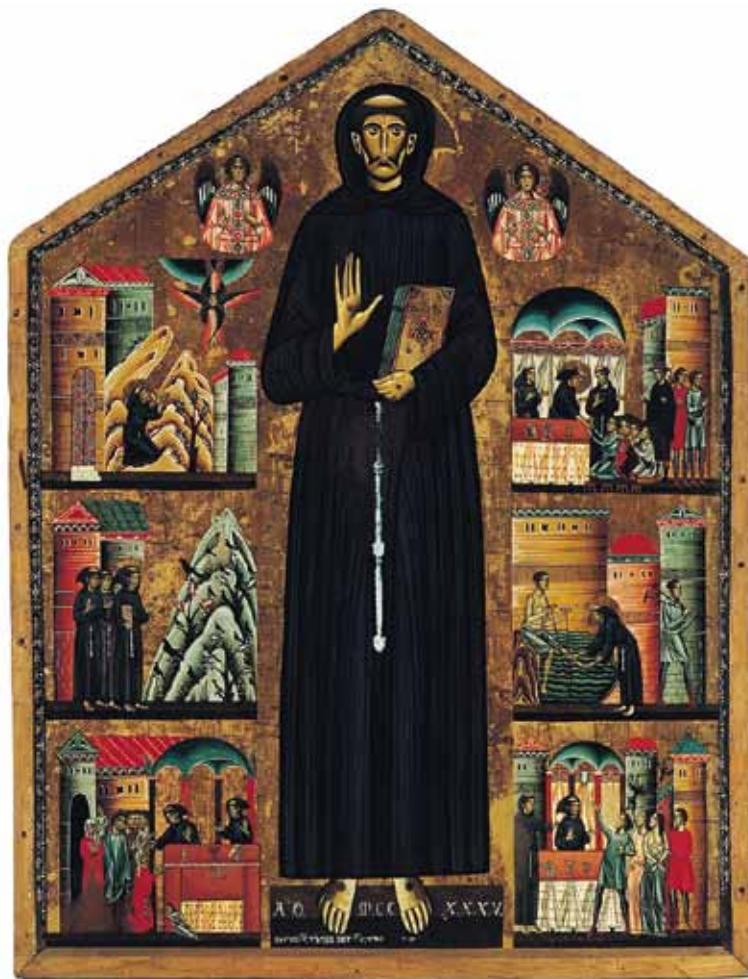
Van 1206 tot 1208 herstelde hij ook de kerken Santa Maria degli Angeli en San Pietro della Spina. Na enkele jaren als kluizenaar te hebben doorgebracht ontdekte hij zijn echte roeping: preken. Prekend trok hij rond, al bedelend voor zijn levensonderhoud. Hij legde vooral de nadruk op berouw, boete en vredelievendheid.

Eerste Orde

De bevlogen Franciscus kreeg steeds meer aanhangers. Toen ze met z'n twaalfen waren,

vroegen ze de paus om goedkeuring voor hun manier van leven, door Franciscus vastgelegd in een korte Regel². Paus Innocentius III gaf zijn voorlopige mondelinge goedkeuring en zo ontstond in 1209 de Eerste Orde van Franciscus, die van de Minder(e) Broeders (Ordo Fratrum Minorum, O.F.M., zie ook het kader op bladzijde 15).

Het centrum van de nieuwe beweging werd het kerkje van Santa Maria degli Angeli in Portiuncula, dat Franciscus had opgeknapt. De broeders leefden er in volstrekte armoede en trokken rond om te preken en te werken. Aanvankelijk vonden de mensen hun afwijkende leefwijze maar vreemd. In die tijd >

Het leven van Franciscus geschilderd door Berlinghieri

leefden de kloostergemeenschappen immers in beslotenheid, zonder zich om de armen te bekommeren. Franciscus werd met zijn mobiele broederschap, de grondlegger van een van de belangrijkste vernieuwingsbewegingen van de kerk.

De groep Franciscanen breidde zich uit over Italië, Spanje en Frankrijk. In 1219 ging Franciscus mee op een kruistocht naar Egypte. Hij koos echter voor een vreedzame benadering van de islam, volkomen in strijd met de tijdgeest.

Voor het aansturen van de snel groeiende broederschap was een sterke bestuurder nodig. Franciscus achtte zich daar niet geschikt voor. In 1220 droeg hij de leiding over aan zijn medebroeder Petrus Catani. In 1221 hernieuwde Franciscus zijn regel. Hierin verwerkte hij de besluiten die de broeders tussen 1209 en 1221 hadden genomen. Het bijschaven van de regel ging ook daarna nog door. Uiteindelijk gaf paus Honorius III in 1223 zijn goedkeuring. Deze regel geldt nog altijd voor de huidige minderbroeders.

Tot aan zijn dood bleef Franciscus voor zijn idealen strijden. Hij ondervond daarbij veel

De gezondheid van Franciscus ging steeds verder achteruit door een oogziekte en malaria. Toen hij zijn dood voelde naderen, dicteerde hij in Portiuncula zijn *Testament*. Omringd door zijn medebroeders stierf hij op zaterdagavond 3 oktober 1226, pas 44 jaar oud. De volgende dag werd zijn lichaam in processie naar de kerk San Giorgio in Assisi gebracht en begraven.

Al twee jaar na zijn overlijden werd Franciscus van Assisi op 16 juli 1228 heilig verklaard door paus Gregorius IX, die een van zijn trouwe volgelingen was. Direct daarna begon men met de bouw van de San Francesco in Assisi. In mei 1230 werd het lichaam van Franciscus naar de crypte in deze kerk overgebracht. Later is er bovenop de kerk nog een kerk gebouwd. De basiliek heeft in 1997 veel te lijden gehad van een aardbeving.

Franciscus leefde dankbaar, eenvoudig en in vrijheid. Hij zorgde voor zieken en gaf alles weg aan ieder die het nodig had. Hij ontdekte wat belangrijk is in het leven: je hebt niet steeds meer nodig; gebruik alleen wat genoeg is om te leven, zelfs dat kun je nog met anderen delen. De franciscaanse spiritualiteit staat voor *Leven met aandacht*³. Bijvoorbeeld: Wat dragen wij bij aan een mooie en gezonde wereld? Het hedendaagse Duurzaam Onder-nemen is terug te voeren op Franciscus! Zijn boodschap was liefde: liefde voor God

13

Zijn nagelaten werk bestaat uit gebeden, lofzangen, brieven en teksten met regels en aanwijzingen voor zijn volgelingen. Het wereldberoemde *Zonnelied* heet officieel de *Lofzang der Schepselen*. Het is bedoeld als lied, maar helaas is de oorspronkelijke melodie niet bekend.

Franciscus was een meester in de eenvoud die door zijn radicale keuzen uitgroeide tot een universeel leraar en mysticus. Tot op de dag van vandaag is Assisi een drukbezochte bedevaartplaats en voelen velen, ook degenen die geen enkele binding met de kerk hebben, zich door Franciscus geïnspireerd.

Beschermheilige

14

Franciscus is patroon van Italië, Umbrië en van diverse Italiaanse steden zoals Assisi, Bologna en Palermo. Ook buiten Europa kent men hem als patroon, onder andere in San Francisco, Californië.

Vanzelfsprekend is hij beschermheilige van de armen en van mensen die zich met de zorg voor armen bezighouden. Franciscus is ook aan te roepen als pestheilige en als helper bij hoofdpijnen. Verder is hij patroon van kooplieden, lakenhandelaren, wevers en kleermakers en tevens van correspondenten in vreemde talen.

In 1979 benoemde de paus hem officieel tot patroon van het milieu, milieubeschermers en ecologen.

Afbeelding

De oudst bekende afbeelding van Franciscus bevindt zich in het klooster van Sint-Benedictus in Subiaco. Het is een frescoportret, dat misschien nog tijdens het leven van Franciscus is vervaardigd (zie bladzijde 10).

Tot de oudste afbeeldingen behoort ook een paneel van Berlinghieri in Pescia (1235) waarop tevens zes scènes uit het leven van Franciscus te zien zijn.

Hij is meestal te herkennen aan een kruinschering en een bruine pij met een touw om zijn middel. De gordel heeft drie knopen, die verwijzen naar de drie geloften die de minderbroeders afleggen: armoede, kuisheid, gehoorzaamheid. In Franciscus' handen, voeten en zijde zijn de wondtekenen te zien.

Zijn attributen zijn een kruisbeeld, een boek met de regel van de franciscanen en een doodshoofd. Dit laatste symboliseert de vergankelijkheid van al het stoffelijke. Ook wordt Franciscus afgebeeld met het Lam Gods en een glas helder water als symbool voor zijn sobere leven.

Olivier Messiaen componeerde een opera (1975-1983) en Edwin Schimscheimer schreef in 2009 een kerkmusical over Franciscus. Ook in de literatuur is hij een dankbaar onderwerp. Er zijn romans over hem geschreven, biografieën, verhalen en legenden, ook in bewerkingen voor kinderen. Nog altijd verschijnen er nieuwe titels over Franciscus en zijn spiritualiteit.

Naam

Eigenlijk heette hij Giovanni, maar omdat zijn vader graag pronkte met zijn successen en op het moment van Giovanni's geboorte in Frankrijk verbleef, noemde hij zijn zoon bij terugkeer Francesco (Fransmannetje). De naam Francesco kan ook een hulde geweest zijn aan zijn moeder, een Française. Zijn leven als kluizenaar verschaftte hem de bijnaam Il Poverello (Armoedzaaiertje). Franciscus was een van de populairste middeleeuwse heiligen. Met zijn verering verspreidde de naam Franciscus zich snel over Europa.

Traditie

Nog altijd groeten Franciscus' volgelingen je met: *'Vrede en alle goeds'*, zoals ze van hem leerden. Hij was de eerste die een levende kerststal bouwde. Dat was in 1223 in een grot bij Greccio. De paus had hem daarvoor toestemming gegeven. In 1931 zocht men een geschikte datum voor Werelddierendag. Dat werd natuurlijk 4 oktober, de feestdag van Franciscus van Assisi. <

MINDERBROEDERS

Eerste Orde

In de loop der eeuwen ontstonden er in de *Eerste Orde* van de minderbroeders verschillende richtingen, die ofwel strikt de regel van Franciscus volgden, dan wel een meer gematigde tak vormden. Heden ten dage bestaan nog: de minderbroeders franciscanen (O.F.M.), de minderbroeders conventuelen (O.F.M. Conv.) en de minderbroeders kapucijnen (O.F.M. Cap.)

Tweede Orde

In 1212 zocht Clara van Assisi aansluiting bij de franciscaanse levenswijze. Franciscus schreef voor haar en haar volgelingen een korte regel. Zo ontstond de *Tweede Orde* van Franciscus: de Clarissen. De zusters gingen wonen bij het kerkje van San Damiano.

Derde Orde

Voor sympathisanten die niet het volledige ascetische programma van de minderbroeders konden realiseren, ontwikkelde hij een afzonderlijke regel voor leken. Dit werd de *Derde Orde* van Franciscus.

¹ In Nederland spreken we van Assisië.

² Regel is een leefregel, het geheel van voorschriften voor de leden van een gemeenschap, in het bijzonder een kloosterorde of een congregatie.

³ Dit is de titel van een boekje over het geestelijk erfgoed van de Congregatie Zusters Franciscanessen van Oirschot, zie www.dewegvanfranciscus.nl.

Bronnen:

- *Grote Winkler Prins Encyclopedie* (1990-1993).
- Spapens, P. & Kemenade, K. van. (2005). *366 Heiligen-dagen*.
- www.franciscaansebeweging.nl
- www.heiligen.net
- www.knr.nl
- www.rkk.nl

Zussenportretten deel 2 van 4

Zuster Denise en Zuster Adolphine van Asseldonk

door Brigitte Lutters

Zestig jaar of langer geleden was het niet ongewoon dat er meerdere kinderen uit een gezin kozen voor een leven als religieus. Wat betekende dat voor een gezin en wat had dat voor effect op de familieband?

In dit tweede deel van een serie van vier vertellen de (ge)zusters Denise (1929) en Adolphine (1937) van Asseldonk hierover.

Het valt me op dat wanneer u het over uw zus heeft, u haar zustersnaam gebruikt. Als zusjes vind ik dat opmerkelijk.

Zuster Adolphine:

Voordat ik goed en wel enig bewustzijn kreeg, was Denise al het huis uit. We schelen acht jaar. Eerst werkte Denise bij de Zusters Franciscanessen in Zeeland en later in Strijp bij onze zusters. In december 1949 trad ze in bij DMJ. Ik kende haar nauwelijks als Marietje!

Zuster Denise, wat kunt u zich herinneren van de eerste acht jaar van uw leven?

Zuster Denise:

Ik was de derde van tien. Voordat Riekie (Zuster Adolphine) geboren werd was er al een zware wissel getrokken op ons gezin. Ons Riekie (een eerdere Riekie) van drie en onze Theo van zestien maanden stierven binnen zes dagen aan bezetting (longontsteking). Tijdens het lof brandde ons boerderij tot op de grond af. En in september 1937 tijdens de kermis in Volkel verongelukte onze Johan. Hij was acht jaar. In zijn enthousiasme dat hij naar de kermis mocht, zag hij een vrachtwagen over het hoofd. Onze moeder was toen zeven maanden zwanger.

16

Zuster Denise (links) en Zuster Adolphine anno 2013

Geboortekte Zuster Adolphine

U, Zuster Adolphine, kwam dus ter wereld nadat jullie gezin zo zwaar getroffen was?

Zuster Adolphine:

Mijn doopnamen zijn de namen van mijn overleden broers en zusje, die ik dus nooit gekend heb, maar op deze wijze wel mijn levenlang met me meedraag. Ik was een zorgenkindje. Altijd ziek of onderweg! Zelf denk ik wel eens dat dit kwam, doordat mijn moeder zoveel te verwerken heeft gekregen tijdens haar zwangerschap van mij.

Konden uw ouders verder na zoveel verdriet?

Zuster Denise:

Het was dankzij een rotsvast geloof dat mijn ouders door konden gaan. En gek als het misschien mag klinken, we waren een gelukkig gezin. Nadat ook ons Sjan en Tini waren geboren, telde ons gezin zeven dochters.

Zuster Denise:

Vanaf mijn veertiende heb ik gewerkt bij de Zusters Franciscanessen in Zeeland. Ze waren erg lief, maar ik wilde er niet blijven. Een waar dilemma. Toen mijn moeder me vroeg

of ik met haar mee ging naar de kermis, zei ik dat mijn pet er niet naar stond en heb ik een openhartig gesprek met haar gehad. Mijn moeder begreep mijn dilemma en hielp me door een brief te sturen naar de Zusters Franciscanessen. Ik trad in 1949 in bij DMJ.

En toen waren er zeven dochters.

Zeven dochters.

‘...Vele decennia later woonde in het huis de zoveelste moeder op rij. Met zeven dochters die op het punt stonden om het vuur van de liefde de wereld in te dragen’.

1. Dochter Mooie Mond
2. Dochter Er Recht Op Af
3. Dochter Neigend Oor
4. Dochter De Zachtheid Zelve
5. Dochter Buitengewoon
6. Dochter Iemand Moet Het Doen
7. Dochter Van De Muze¹

17

Zuster Adolphine:

Denise was al ingetreden, toen onze moeder voor een galoperatie moest worden opgenomen in het ziekenhuis. Tengevolge van die operatie kreeg ze na negen dagen trombose en ze overleed op die negende dag. Ze was vijfenvijftig en ik vijftien.

Zuster Denise:

Ik herinner me als de dag van gisteren dat ik bij de overste werd geroepen. Er is iemand ziek, werd me verteld. ‘Dat kan niet, bij ons thuis is alles goed, ik heb drie weken geleden pas een brief ontvangen en toen was alles goed!’ antwoordde ik. Mijn moeder bleek dus niet ziek, maar inmiddels overleden.

Onze vader, een gebroken man, bracht me haar trouwring. De dag erna moest ik in retraite. Ik dacht dat ik doodging. Naar de uitvaart mocht ik niet.

Noveengebed voor genezing

*Hemelse Vader,
U bent nauw betrokken bij het gevecht
dat ik op dit moment strijd...
U kent de pijn en de wanhoop.
U kent het verlangen van mijn hart
om van deze ziekte genezen te worden.
Ik vraag U nu om Uw genezende aanraking.
Ik weet dat U in staat bent om mij te genezen,
net zoals in de Bijbelse tijden.
Ik begrijp ook dat U zal kiezen
wat voor mij het beste is.
Ik bid dat ik door deze beproeving
dichter tot U zal komen,
dat U mijn troost en mijn kracht zal zijn.
Ik bid dat U uiteindelijk, wat er ook gebeurt,
geëerd zult worden door wat er met mij gebeurt.
Ik bid dit in de naam van Jezus Christus.
Amen.*

18

Zuster Adolphine:

Denise was dus ingetreden, Tonnie was getrouwd en de andere vijf werkten en waren alleen in de weekenden thuis. Ons Tonnie en haar man (die bij ons inwoonden), namen na verloop van tijd de kruidenierszaak over van de schoonouders en verhuisden naar Uden. Ons Tonnie vroeg ons vader: 'Vader, zoude nie bij ons willen komen wonen?' Pa verhuisde naar Uden en daarmee verhuisde ook ons 'thuis'.

Zuster Denise:

Het was goed dat vader bij het kruideniersgezin in kon wonen. Hij kon wat hand- en spandiensten in en om de winkel doen en was niet alleen maar tussen de vrouwen. Ik werkte inmiddels (sinds 1958) in de Sint Maartenskliniek.

Zuster Adolphine:

Ik was nog thuis, althans bij ons Tonnie. Ik weet nog dat ik met twee kennissen van haar meeding naar de kermis. Naar de botsauto-tjes wel te verstaan. Telkens als ik na een ritje uit wilde stappen, wisselden de jongens elkaar af en moest ik blijven zitten. Hartstikke ziek, bracht mijn zwager me die avond thuis.

Die kermis is wel een rode draad in jullie levens?

In elk Brabants dorp is de kermis het hoogtepunt van het jaar. We zijn vast niet de enigen die er op de een of andere manier mee verbonden zijn. Maar het is waar, de kermis van Volkel heeft zijn impact op ons gehad.

Maar los van de kermis, enige tijd later zei ik tegen mijn vader: 'Vader, ik wil het klooster in'. 'Zoude de wel doen?'. 'Ja vader, da wil ik'. 'Dan is het goed'.

Het leven van de zusjes van Asseldonk is dus wel heel verschillend van start gegaan. Zijn die verschillen gebleven?

Zuster Denise:

Ik werkte met kinderen, Adolphine met bejaarden. Heel veel dingen waar ik juist inte-

Zeven dochters Van Asseldonk

resse voor heb, vindt Adolphine vreselijk. Een van die dingen is vliegen. Jaren geleden, (ik was nog in habijt) fietste ik met twee andere zusters in de buurt van Malden en zagen we zweefvliegtuigen. Enkele stonden er aan de grond. Gefascineerd stond ik te kijken. Tot een van de instructeurs vroeg of ik geïnteresseerd was om zo'n vliegtuig eens van binnen te zien. Dat wilde ik wel. Toen ik goed en wel zat, vroeg hij: 'Zuster, zoude 'ns willen vliegen. Dat wilde ik ook wel. Fantastisch was het! Dat zou Adolphine niet gedaan hebben.

Zuster Adolphine:

Dat klopt! Er zijn veel verschillen tussen ons, maar we hebben een goede band en er zijn zeker ook overeenkomsten. Al is het alleen maar dat we beiden begonnen zijn in Strijp en nu in dezelfde gang wonen in het Moederhuis. Beiden zouden we weer de keuzes maken die we maakten.

Maar neem zoiets als naar de missie gaan. Van begin af aan, heb ik aangegeven dat ik daar niets voor voel. Ik denk, dat als ze me gestuurd hadden, ik in grote nood was gekomen. Dan Denise, die ging voor het eerst naar de missie in haar vijftigste levensjaar. 'In een vliegmachien!' zei ons vader.

Zuster Denise:

Fantastisch, om dat te mogen hebben ervaren. Er waren er bij die zeiden (na mijn twintig jaar bij de Sint Maartenskliniek gewerkt te hebben), dat ik niet geschikt was voor de missie, omdat ik veel te 'schoon' was. Dan dacht ik altijd: 'Het kan er niet vaker zijn dan het (eerste) paviljoen van de Sint Maartenskliniek.

Het was geweldig in Kongo. In 1989 werd totaal onaangekondigd Mashala opgeheven en moest ik terug naar Nederland. Gelukkig mocht ik later nog twee jaar terug naar Kananga.

Zuster Adolphine:

Ik herinner me nog dat we je naar het vliegveld in Zaventem brachten. We hadden beloofd dat we pas zouden weggaan, als we het 'vliegmachien' hadden zien opstijgen. Nou, dat hebben we geweten. Een dag en een nacht vertraging!

Zuster Denise:

Er is nog een verschil tussen ons. Ik heb nooit mijn rijbewijs gehaald. Adolphine wel. Het hedendaags verkeer beschouwend, vraag ik me weleens af wie nu de grootste avonturier van ons beiden is. <

De dochters werden ouder en op een dag stond de Dochter Van De Muze op en zei: 'Nu moet de Geest zijn werk maar doen'. En zie, ze had het nog niet gezegd of er kwam een groep vrouwen de tuin ingelopen uit de gordel van smaragd.

*Ik heb het gezien en zo zal het zijn:
de stormen komen en de winden
de regenvlagen en de vloedgolven
en wij, wij zullen vergaan,
maar het vuur zal blijven branden
en niemand, niemand weet hoe.*

...Toen begonnen de dochters van hier en hun zusters uit de gordel van smaragd aan het grote feestmaal. Ze aten en dronken en er was een lied dat de hele avond weerklonk en dat zong hoe goed en liefelijk het was, als zusters eendrachtig tezamen waren.¹

¹De voorstelling 'Het Heilig Vuur' (ter ere van het 190-jarig bestaan van DMJ), gaat over zeven dochters die de wereld intrekken. Zij zijn een metafoor voor de liefdewerken van de zusters. Nog eens na te lezen in 'Hoe goed is het als zusters eendrachtig tezamen zijn'.

ACTUALITEITEN

Paus Franciscus

door Anne-Marie Coopmans

We kunnen ons een wereld zonder de snelle moderne media niet meer voorstellen. Vrijwel meteen na het *Habemus Papam* op woensdagavond 13 maart 2013 kregen we allerlei feiten en meningen over de nieuwe paus te horen. Toen hij na geruime tijd eindelijk zelf op het balkon verscheen, schrok ik: hij leek me helemaal beduusd. Gelukkig kwam snel daarna zijn innemende *Buona Sera*. Ontroerend en onvergetelijk vond ik het samen hardop bidden van het *Onzevader* en het *Weesgegroet*. Te weten dat er wereldwijd werd meegebeden, gaf me een vertrouwenwekkend gevoel van verbondenheid.

Argentijn

Jorge Mario Bergoglio werd op 17 december 1936 geboren in Buenos Aires. Zijn vader was een Italiaanse immigrant en ook zijn moeder had Italiaanse ouders. Jorge was de oudste in het middenklasse gezin van drie zonen en twee dochters. Nu is alleen zijn jongste zus Maria Elena nog in leven.

Aankankelijk studeerde en werkte Bergoglio in de chemische sector. Pas daarna ging hij naar het seminarie. In 1969 werd hij als jezuïet tot priester gewijd.

Jorge studeerde filosofie en theologie. Hij was ook zelf docent in de vakken literatuur, psychologie en theologie. Hij bleef studeren, ook in het buitenland. Zijn proefschrift kon hij niet voltooien omdat hij werd teruggeroepen naar Argentinië.

In de periode 1973-1979 was Bergoglio provinciaal overste van de Jezuieten in Argentinië. Het was de tijd van de bevrijdingstheologie¹, waarin vooral de jezuïeten zich lieten gelden. Hij deed er alles aan om de eenheid onder de jezuïeten te bewaren. Hij wilde hen buiten de

politiek houden. Het waren de moeilijke jaren van de militaire dictatuur (1976-1983). Twee jezuïeten, Jalics en Yorio, werden verdacht van banden met de guerilla en vijf maanden gevangengezet. Nog altijd wordt Bergoglio verweten dat hij niet openlijk tegen het regime optrad. Hij koos er echter voor de junta niet tegen te werken, noch ermee samen te werken, in de hoop achter de schermen iets te bereiken: hij heeft vervolgd kunnen redden door ze te laten onderduiken.

In 1992 werd Jorge Bergoglio hulpbisschop van Buenos Aires. In 1998 volgde zijn benoeming tot aartsbisschop. In 2001 verhef paus Johannes Paulus II hem tot kardinaal. In de periode 2005-2011 was hij twee termijnen voorzitter van de Argentijnse bisschoppenconferentie.

Mens

De nieuwe paus spreekt vloeiend Spaans, Italiaans, Duits en Latijn. Hij is een liefhebber

van Argentijnse muziek, tango en van jongs af aan: voetbal!

Als trouwe supporter kreeg hij in Rome al snel bezoek van zijn eigen voetbalclub. Ook Lionel Messi, de Argentijnse sterspeler van FC Barcelona deed de paus een gesigneerd shirt cadeau.

Zijn zus Maria Elena typeert hem als: 'warm, beschermend, kameraad, vrolijk. Een mens van vlees en bloed. Hij heeft net als iedereen goede en slechte eigenschappen. We maken er geen heilige van'.

Rabbijn Abraham Skorka schreef samen met monseigneur Bergoglio een boek. Hij noemt hem 'integer en iemand die zegt wat hij op zijn lever heeft en goed nadenkt over zijn woorden'.

Hij is een organisator. Hij probeert de bureaucratie tot een minimum te beperken, maar houdt wel de touwtjes strak in handen. Bij de jezuïeten heeft Bergoglio de reputatie van een goed en doortastend bestuurder: 'Zodra hij een beslissing heeft genomen, zet hij door'. De nieuwe paus is evenwichtig en attent. Zijn medewerkers konden hem altijd rechtstreeks bellen. Vanaf zijn benoeming onderhoudt hij contact met zijn voorganger Benedictus. Hij geeft echte aandacht en kan goed luisteren. Hij is in staat je hart te raken en je in beweging te zetten.

Franciscus achterna

Een jezuïet die de naam Franciscus kiest? Dat is niet zo vreemd. Franciscus van Assisi was ook een voorbeeld voor Ignatius van Loyola, de stichter van de jezuïeten. Met de naam Franciscus laat Bergoglio zien wie hij is en wil zijn. Sint-Franciscus staat symbool voor soberheid en compassie met de armen. Paus Franciscus heeft een sobere leefstijl. In Argentinië woonde hij niet in het bisschoppelijk paleis maar in een appartement, zorgde zelf voor zijn maaltijden, reisde bij voorkeur met het openbaar vervoer en droeg zelden het kardinaalsrood. Voorlopig wil hij eenvoudig blijven wonen. Hij logeert nog steeds in het Casa Santa Marta, waar ook de kardinalen tijdens het conclaaf verbleven. Zijn beveiligers zullen dit wel niet toejuichen?!

Bergoglio neemt het op voor de armen en stelt corruptie aan de kaak. Als aartsbisschop bezocht hij regelmatig de sloppenwijken. Hij gaf er financiële ondersteuning aan projecten. Tevens bekommerde hij zich om degenen die slachtoffer zijn van slavenarbeid en prostitutie. Toen Argentinië getroffen werd door de financiële crisis uitte hij kritiek op de globalisering en de vrijemarkteconomie.

>

ACTUALITEITEN

22

Visie

Paus Franciscus kiest voor een actieve Kerk die middenin de samenleving aanwezig is. 'We dienen ons te hoeden voor de geestelijke verzwakking van een Kerk die helemaal opgaat in haar eigen wereld. Wanneer een Kerk zo evolueert, wordt ze ziek. Inderdaad, als je de straat opgaat dan neem je het risico dat er ongelukken gebeuren, net zoals bij elke man of vrouw die buitenkomt. Maar een Kerk die al te zeer op zichzelf betrokken blijft, zal snel oud worden. Indien ik zou moeten kiezen tussen een gewonde Kerk die de straat opgaat en een zieke teruggetrokken Kerk, dan zou ik beslist kiezen voor de eerste'.

Bergoglio bekritiseerde priesters die weigeren buitenechtelijke kinderen te dopen. Hij noemde hen 'hypocriet'. Enerzijds respecteert hij homoseksuelen, anderzijds is hij resoluut tegen het homohuwelijk en tegen adoptie door homoparen.

Typerend voor Zuid-Amerika is een grote loyaliteit aan de Kerk en haar leer. Tegelijkertijd bestaat er een even grote creativiteit en soepelheid in het omgaan met soms al te strikte regels. Mogelijk aangespoord door deze cultuur durft paus Franciscus een eigen invulling aan tradities te geven. De voetwas-

sing op Witte Donderdag vond plaats in de kapel van de jeugdgevangenis. De paus waste toen ook de voeten van vrouwen en moslims. Als aartsbisschop had hij al eerder de voeten van vrouwen gewassen, hoewel dat volgens de liturgische regels niet is toegestaan.

De seminarist Jorge Bergoglio was op een bruiloftsfeest 'verblind' geraakt door een meisje. Hij kon een week lang niet bidden, omdat hij steeds haar beeld voor ogen had. Toch besloot hij haar te vergeten en definitief te kiezen voor het priesterschap. Misschien is deze persoonlijke ervaring mede oorzaak van zijn milde houding tegenover priesters die uitreden vanwege het celibaat.

Franciscus is 76 jaar. Zal hij door zijn leeftijd de kans niet krijgen de kerk te vernieuwen? Of gaat het niet zozeer om de lengte van zijn pausschap als wel om de mate waarin hij erin

slaagt te inspireren, zoals bijvoorbeeld paus Johannes XXIII deed? Paus Franciscus omarmt het Tweede Vaticaans Concilie. Hij wil dit 'prachtige werk van de Heilige Geest' voortzetten. Degenen die niet mee willen veranderen noemt hij 'koppig'.

Mogelijk gaat de Kerk zich onder zijn bestuur actiever opstellen in sociale en economische kwesties. Daarentegen verwacht men dat hij in thema's als het verplichte celibaat, openstelling van het ambt voor vrouwen en seksuele ethiek, geen beweging zal brengen.

Wel is zeker dat hij de curie, het bestuursapparaat van het Vaticaan, wil hervormen. Medio april heeft de paus een raad van acht kardinalen benoemd die hem hierin moet adviseren. Ook financieel moet er orde op zaken worden gesteld. Paus Benedictus XVI heeft een begin gemaakt met het transparanter maken van de financiële huishouding. Traditioneel ontvangen de medewerkers van het Vaticaan een bonus bij het aantreden van een nieuwe paus. Die bonus is nu afgeschaft. Dat geldt eveneens voor de bonus die de vijf kardinalen in de Raad van Toezicht van de Vaticaanse Bank, jaarlijks ontvangen.

Sint-Franciscus liet zich leiden door het visioen waarin God hem vroeg zijn Kerk weer op orde te brengen. Moge paus Franciscus zijn Kerk in beweging krijgen waardoor haar wonden kunnen genezen en zij weer als *Gods Volk Onderweg* herkend en erkend zal worden. <

¹Bergoglio was geen aanhanger van de linkse bevrijdingstheologie, die Marx en Jezus probeert te verzoenen; hij hield vast aan een conservatievere lijn.

Bronnen:

- www.bijbelcitaat.be
- www.jezuïeten.org
- www.katholieknieuwsblad.nl
- www.knr.nl
- www.rkk.nl
- www.wikipedia.nl

ACTUALITEITEN

Een koning en een koningin

door Zuster Lidwina Verbij

Op 28 januari, drie dagen voor haar 75e verjaardag, maakte Koningin Beatrix bekend dat zij op 30 april, na 33 jaar, het stokje wilde overdragen aan haar zoon Willem-Alexander, de Prins van Oranje.

Eerst maar eens even terug naar die toespraak van Koningin Beatrix. Zij zegt daarin dat zij het altijd als een uitzonderlijk voorrecht heeft beschouwd een groot deel van haar leven in dienst van ons land te hebben mogen stellen. Vele jaren was Prins Claus voor haar een grote steun geweest.

Het is voor haar altijd inspirerend geweest om bij mensen betrokken te zijn, mee te leven met hun verdriet en met hen te delen in tijden van vreugde en nationale trots.

Ze treedt af vanuit de overtuiging dat de verantwoordelijkheid voor het land, nu in de handen van een nieuwe generatie moet liggen.

Met groot vertrouwen draagt zij dan ook het Koningschap over aan haar zoon, Prins Willem-Alexander.

Ze bedankte het Nederlandse volk voor het vertrouwen dat ze kreeg in de jaren waarin ze onze Koningin mocht zijn.

Aan het einde van dit jaar wordt herdacht dat ons land 200 jaar geleden een Koninkrijk werd, waarmee in onze geschiedenis een nieuw tijdperk aanbrak. Deze gebeurtenis was voor haar extra aanleiding tot dit besluit.

Natuurlijk kwamen er vele reacties uit binnen- en buitenland op de toespraak van de Koningin. Zij werd omschreven als 'icoon' van Nederland. Met vele landen waren er goede banden.

Toen onze nieuwe paus gekozen was en bekend werd dat hij uit Argentinië kwam, gingen mijn gedachten meteen naar onze toekomstige Koningin Máxima.

Het was prachtig die eerste ontmoeting van de paus met Máxima: twee landgenoten. De inwoners van Argentinië zijn trots op hun paus en hun Koningin.

Na de toespraak van Beatrix moest er dus een feest georganiseerd gaan worden. Oranjeverenigingen, allerlei organisaties en natuurlijk de gemeente Amsterdam gingen in overleg met elkaar over hoe dit feest tot in de puntjes te regelen. Met orde en veiligheid als belangrijk agendapunt.

Omdat de troonswisseling een staatsrechtelijke aangelegenheid is, ligt het protocol al tot in de kleinste details vast.

Na 123 jaar koninginnen, nu dus eindelijk weer een koning. (Willem III overleed in 1890).

In de aanloop naar de inhuldiging was er een interview met het toekomstige koningspaar.

De televisie-uitzending werd heel positief door het Nederlandse volk beoordeeld.

Het paar was zelf al ongeveer anderhalf jaar op de hoogte. Ook hun kinderen waren voorbereid. Amalia van negen (de Prinses van Oranje) vroeg haar vader hoelang hij van plan was op de troon te blijven zitten.

Dat Prins Willem-Alexander een goede dosis humor bezit, - en dat is héél belangrijk als je zo'n verantwoordelijke taak krijgt - blijkt wel uit zijn antwoord op de vraag: 'Waarom geen Willem IV?' 'Ik ben al 46 jaar Willem-Alexander. Willem IV loopt naast Bertha 38 in de wei!' Ja, 'boerenverstand' heeft hij dus ook al. Zelf ben ik op een boerderij geboren en ik moet steeds weer lachen als ik aan dit citaat denk. Mijn neef die jarig was stuurde ik een kaart en ik vroeg of die koeien soms bij hem in de wei liepen.

De prins zei ook dat hij gaat proberen er het allermooiste van te maken. Nieuwe uitdagingen betekent ook afscheid nemen van het oude. Zijn werk in het watermanagement behoort tot het verleden. Maar van een afstandje zal hij het proberen te volgen.

Zelf ben ik trots op ons Koningshuis. Het heeft voor mij wat sprookjesachtig als de Koninklijke familie gewoon tussen het volk loopt en de spelen een feestelijk tintje geeft.

Wij kregen zondag tijdens een eucharistieviering op de televisie van bisschop Punt te horen dat paus Franciscus meeleeft en het koningspaar een felicitatie had gestuurd.

De dag voor 30 april werd niets aan het toeval overgelaten en werd de veiligheid gecontroleerd tot in het riool toe.

En dan was daar eindelijk de grote dag, een historische dag voor Nederland.

ACTUALITEITEN

Journalisten op Schiphol lieten ons regeringsvliegtuigjes zien die de gasten uit alle delen van de wereld kwamen brengen.

Wat was het een feest. Onvergetelijk.

De Dam in Amsterdam leek wel op het Sint Pietersplein in Rome, behalve dan dat de Dam wat meer oranje gekleurd was. Het weer zat mee.

Luid gejuich toen Koningin Beatrix haar handtekening zette, maar ook toen Willem-Alexander en Máxima dit deden.

Koning Willem-Alexander had een mooie toespraak, hij wil verbondenheid met het volk.

Maar allereerst dankte hij zijn moeder voor haar wijsheid, inzet en medeleven met het volk in Nederland en het overzeese gebied, waarvan ook vertegenwoordigers aanwezig waren.

Op een groot scherm kon men alles goed volgen, ook het gebeuren in de kerk. Het was echt een warme verbondenheid, een overweldigde dag zeiden enkele toeschouwers. Ook het Museumplein was vol activiteit en muziek, ook daar stond een groot scherm.

Rond half acht begon de koningsvaart over het IJ. Het leek wel een mini Sail met die vele boten en bootjes ertussen. Op de kades stonden veel feestvierende mensen. Spontaan stapte het koningspaar even uit om met het feestvierend publiek mee te doen, dat werd zeer gewaardeerd.

Als eerbetoon vlogen er tien straaljagers over het IJ en was er vuurwerk. Tot slot gaf André Rieu een schitterend slotconcert!

Vanochtend las ik in de krant:

‘Een glorieus begin’.

Ik kan het niet beter verwoorden. Zo’n gevoel van verbondenheid en vreugde.

Ik wens Koning Willem-Alexander en Koningin Máxima alle goeds. <

Op 14 september is er een speciale dankbetuiging voor Prinses Beatrix in Rotterdam. Het feest is bedoeld om alle Nederlanders de kans te geven de vorstin te bedanken voor haar regeringsjaren.

Bestuurswisseling DMJ

Tijdens het Kapittel (de twee weken durende vergadering in kloosterhotel Zin in Vught), heeft het oude bestuur op 24 mei 2013 plaats gemaakt voor een nieuw Algemeen Bestuur voor een bestuurstermijn van vier jaar.

Hello!

Het nieuwe Algemeen Bestuur DMJ, van links naar rechts: Algemene Overste Zuster Antonie Ardatin; Raadzusters: Zuster Wahyu Triningsih, Zuster Annecathrine van Haren, Zuster Tine Vink

ACTUALITEITEN

Wetboek van Bestuur

Als ze vriendelijk zijn en aardig,
noemen we ze flauweriken.

Als ze keihard en zakelijk zijn,
heten ze dictators.

Als ze ernstig zijn,
zijn het zuurpruimen.

Als ze hard werken,
zijn het uitslovers.
Als ze weinig uitvoeren,
zijn ze waardeloos.

Als ze jong zijn,
hebben ze geen ervaring
en weten ze niets.

Als ze oud zijn,
weten ze het altijd beter.

Als ze met iedereen een praatje maken,
zijn het kletsmeiers.

Als ze niet praten,
zijn ze verwaand
en lopen ze naast hun schoenen.

Als ze met iedereen trachten op te schieten,
zijn het allemansvriendjes.

Als ze zich alleen met bepaalde
groepen bemoeien,
doen ze aan vriendjespolitiek.

Als ze aan iedereen een inbreng gunnen,
zijn ze bang en laf.

Als ze van iedereen belangstelling eisen,
zijn het doordrijvers.

Als ze niets doen,
zijn ze voor hun taak als bestuurslid
niet geschikt.

Als ze hun ogen de kost geven,
lopen ze te spioneren.

Als ze wat door de vingers zien,
zijn ze stekeblind.

Als ze ons in het werk betrekken,
zijn ze te lui om het zelf te doen,
zijn het baantjesjagers,
bang voor concurrentie.

CONCLUSIE:

Een bestuurslid
moet zo wijs zijn als Salomo,
zo geduldig als Job,
zo sluw als een vos,
zo moedig als een leeuw,
zo dikhuidig als een olifant,
buigzaam als riet,
machtig als een eik
en gevoelig

als een kruidje-roer-me-niet.
Bovendien moet zij nog kunnen
praten als Brugman,
zwijgen als het graf
en werken als een paard.

VEEL SUCCES

Bron: *Recht uit het hart*

Goodbye!

Het Algemeen Bestuur in de periode 2007-2013, van links naar rechts: Algemene Overste Zuster Rosa de Lima Wigink; Raadzusters: Zuster Antonie Ardatin, Zuster Tine Vink, Zuster Anna van Nistelrooij, Zuster Paula Pijnaker

Rectificatie:

In het artikel Kapittel (voorjaarsnummer, pagina 33, rechterkolom, noot, staat: 'Het Kapittel (raad) is het hoogste gezagorgaan binnen de Congregatie vanaf het moment dat de kapittelleden gekozen zijn'. Dit moet zijn: 'vanaf het moment dat zij in vergadering (Kapittel) gaan.'

Wachten en verwachten....

door Zuster Augusta de Groot

De tijd van wachten is voorbij en heeft plaats gemaakt voor zekerheid!

Overall in ons dorp zie je vlaggen hangen met schooltassen en/of schriften er aan. De spanning van het wachten op een telefoontje zit erop. En het was spannend, voor sommigen héél spannend! Een uur of langer wachten, want er was een afgesproken tijd van bellen. En als er géén telefoontje kwam kon er gejuicht worden en de vlag kon uit. Maar is het eigenlijk niet vreemd dat je wacht op iets waarvan je hoopt dat het niet komt? Je hoopt dat je geslaagd bent, je vreest dat je gezakt bent. Wat een spanning en als je de uitslag weet geeft dat veel vreugde of grote teleurstelling.

Sommigen krijgen een tweede kans (herexamen).

Zo gaat het ieder jaar weer voor de meeste examenkandidaten. Ze bellen en sms'en elkaar om de spanning de baas te blijven en de tijd sneller voorbij te laten gaan.

Heel het gezin doet mee en oh wee als er iemand anders, niets vermoedend, toevallig belt en op die manier de telefoon blokkeert. En dan plotseling is de gestelde tijd voorbij en kan er gelachen (en/of gehuild) worden om de uitslag.

Ik vraag me af hoe vaak wij mensen in ons leven zo'n uur van spanning en wachten meemaken?

Je ziet het op de televisie bij het programma 'Hello, Goodbye' in beeld gebracht. Mensen wachten op hun geliefde die een lange tijd weggeweest is, hun zoon of dochter die van het front terugkomt, ze wachten op hun kleinkind of goede vriend of vriendin en altijd weer breekt die spanning bij het zien van die ander op wie wordt gewacht.

Of neem al die mensen die wachten op de komst van de arts na een operatie. Wat komt hij vertellen, heeft hij goed of slecht nieuws? Hoeveel spanning roept het op als je door een scan moet om vast te stellen of er uitzaaiingen zijn? Hoe zal het zijn met ons kindje na een zware zwangerschap en een moeilijke bevalling?

De meeste van dit soort spanningen hebben veel meer impact op ons leven dan het

wachten op de uitslag van een examen, hoe belangrijk dat ook is. Want voor het examen heb je wel of niet voldoende gestudeerd maar voor levensspanningen kun je niet studeren. Die komen vanzelf op je weg op de meest onverwachte momenten. Als het leven mooi en goed is kan er zo maar iets gebeuren, het lijkt op het stuk vallen van een mooie grote vaas die in gruzelementen valt. En dan sta je daar met al die scherven aan je voeten. Dan is er geen telefoontje dat je spanning kan wegnemen, je vrienden zwijgen omdat ze niet weten hoe met jouw verdriet om te gaan. Ze zijn stil geworden en misschien heb je dat ook maar het liefst.

Gelukkig dat je dan elkaar hebt als partners of kunt steunen op een goede vriend of vriendin. Een arm om je schouder of een schouder om op uit te huilen.

Gelukkig ben je als je dan sterk genoeg bent in geloof, hoop en liefde.

Gelukkig ben je als je ook dan een gebed kunt stamelen en durft te geloven dat God er is om je vast te houden.

En hopelijk komt er dan ook weer een moment dat je omwille van het leven kleine veranderingen mag bespeuren. Dat het leven weer kleur en glans krijgt ook al kun je de vlag nu nog niet uit hangen.

Je wachttijd was niet eenvoudig, maar de vreugde kiemt altijd weer. <

**GEZAKT?
DA'S NIET ZO
GESLAAGD!**

De Moeder Gods van het brandende, niet-verbrandende braambos

door Zuster Leonie Rabou

De eerste keer dat ik deze icoon zag begreep ik er niets van. Centraal staat Maria met het kind en dan deze titel?

De voorstelling is gebaseerd op de Akathistos-hymne, een lofzang op de Moeder Gods:

*‘Zoals het braambos brandde,
maar niet verbrandde,
zo zijt Gij maagd gebleven,
o heilige Moeder Gods.’*

Het brandende braambos is ontleend aan het visioen van Mozes in de woestijn: *Toen verscheen hem een engel in een vlamvend vuur midden in een braambos. Mozes keek toe en zag dat het braambos in lichterslaai stond en toch niet verbrandde. Een stem zegt hem ‘niet dichterbij te komen, want de plaats waar u staat is heilige grond’* (Exodus 3, 2-5).

33

In de loop van de tijd zijn er veel hymnen geschreven die dit mysterie bezingen. Een daarvan is de mooie Akathistos-hymne. Het Griekse woord a-kathiso betekent ‘niet gaan zitten’. De hymne wordt dus staand gezongen.

Deze icoon is zeer ingewikkeld. Het is vooral de hymne die de geheimen van deze icoon enigszins kan ontsluiten. Het is een groot loflied op de zuiverheid van de Moeder Gods. Het braambos brandde zonder door het vuur te worden verteerd; zo bleef ook de maagdelijkheid van de Moeder Gods bewaard in het mysterie van haar ontvangenis.

- De compositie is opgebouwd uit een achtpuntige ster, gevormd door twee elkaar snijdende ruiten en een achtbladige roos.
- Het getal acht is het geheime teken voor voltooiing - volmaaktheid.
- Ster en roos zijn vaak gebruikte aanroepingen voor Maria. Die symboliek is ook te vinden in de Maria-litanie: *Sterre der zee, Morgenster, Gulden roos, Mystieke roos* enzovoorts.
- De bloembladeren zijn opgevuld met engelen.

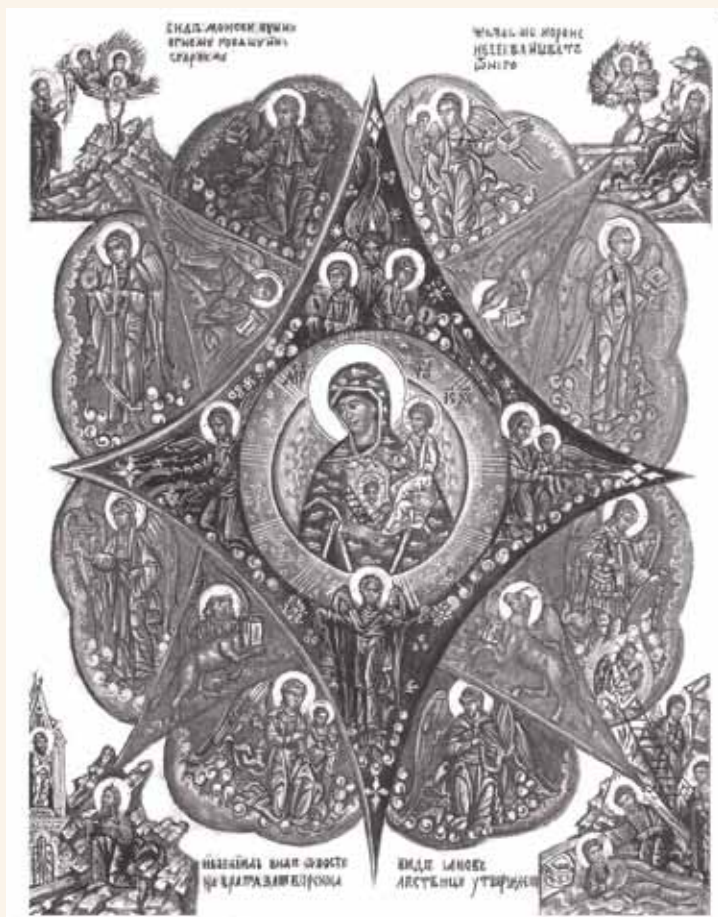
>

- In het midden staat de Moeder Gods van het Hodegetria-type¹, met het Kind op de linkerarm. Onder de rechterhand van Maria staat een ladder; dit is een verwijzing naar de ladder van Jacob (Genesis 28, 12). Jacob zag in een droom een ladder die tot in de hemel reikte en waarop engelen op en neer gingen.

De hymne bestaat uit 24 strofen. Aan het begin wordt verteld hoe een engel uit de hemel kwam met de zending om aan de Moeder Gods het 'Verheug u' te verkondigen. Enkele regels daaruit zijn:

*'Verheug u, hemelse trap waarlangs God neerdaalt op aarde'.
'Verheug u, moeder van de ster die eeuwig zal stralen'.
'Verheug u, poort van het poortloos mysterie'.
'Verheug u, in uw schoot draagt gij de gids voor al wie dwalen.'*

In sommige uitvoeringen van deze icoon ziet men in de hoeken vier oud-testamentische visioenen die betrekking hebben op Maria.

Linksboven:
Mozes bij het brandende braambos
(Exodus 3, 1-6) waarin een afbeelding
van de Moeder Gods te zien is.

Rechtsboven:
Hier wordt de tong van Jesaja door een
engel gereinigd met een vurig kooltje;
hij ontvangt de profetie over Immanuel
(Jesaja 7, 14)

Linksonder:
Ezechiël ziet Christus door een gesloten deur
stappen, de deur waar alleen Jahweh door
naar binnen mocht (Ezechiël 43,4 en 44, 1-3)

Rechtsonder:
De droom van Jacob over de ladder van en naar
de hemel (Genesis 28, 10-15)

Volgens overlevering heeft deze icoon de stad Moskou behoed voor totale
verbranding in de 17e eeuw. Sindsdien geldt de icoon als bescherming
tegen brand. <

¹In de Hodegetria (Grieks voor 'Zij die de weg wijst') wijst Maria naar haar Zoon: zij toont
de mensen de weg naar Hem.

Wat eten we vandaag?

door Zuster Lisette Swanenberg

36

Een goeie vraag voor degene die kookt en boodschappen moet doen. Een vraag ook, die iedere dag terugkomt. Want eten heeft een centrale plaats in ons leven van alledag. De laatste jaren zijn onze eetgewoonten sterk veranderd. In plaats van gewoon ontbijten aan de keukentafel hebben we nu een drinkontbijt, ontbijt op bed, ontbijt op school en tussen negen en tien een ontbijtje bij de Hema voor maar één euro. We lunchen en brunchen, hebben tussen-doortjes, vette happen, maaltijdsoepen. We hebben groenten, soepgroenten, diepvriesgroenten, roerbakgroenten. Fruit uit het land van herkomst en ander exotisch fruit. We hebben een honden- en kattencultus. En die diertjes willen ook graag met alles mee smikkelen. We eten meer buitenshuis in daarvoor speciale eetgelegenheden. Daar staan ook veel dure namen tussen, die de eetlust naar het schijnt sterk verhogen.

Sterrenrestaurants, te vinden in de rode gidsen van Michelin (de banden-fabrikant). Je gaat er binnen met een dikke

portemonnee, in tegenstelling tot de voedselbank waar je zonder portemonnee een welkome gast bent.

Zoals kleding aan mode onderhevig is, zo krijgen onze maaltijden ook een ander aanzien. Of ze verdwijnen. Ze verdwijnen, ook langzaam uit ons taalgebruik. Zoals de rijstepap met gouden lepeltjes die al een hele tijd geruisloos uit de hemelschappen verdwenen is. Niet dat ik dat erg vind, want ik hou niet van rijstebrij. Maar we hebben nog veel, heel veel van alles. Ik heb een hekel aan teveel...

Dus, wat eten we vandaag? Het leuke van eten is, dat het helemaal is ingeburgerd in onze taal. We spreken van linke soep, van eigen boontjes doppen, een koekje van eigen deeg, ergens een slaatje uit slaan, een vinger in de pap hebben, van boter bij de vis en van brood op de bekende plank. Bij het boodschappen doen is mijn boodschappenlijstje het kompas. Ik baan mij een weg in het oerwoud van producten. Want er is veel te kiezen. Tien soorten brood, twaalf soorten kaas. Twintig soorten soep en een hele straat met broodbeleg. Voor sommige

mensen blijft het moeilijk kiezen in de rondgang met het winkelwagentje.

In de supermarkt staat een jonge vrouw met haar mobiel-tje aan haar oor. 'Wat voor toetje zal ik nemen?' Ik hoor dat ze zegt: 'Wat wil je schat? Gele of roze kwark of liever chocolademousse? Er is ook pap, havermoutpap en gortepap'. Ze pakt het een en keurt het ander. Ik hoor haar, maar diep in mij klinkt een andere vraag:

'Wat eten zij vandaag?' Zij, die twee dagreizen verder wonen. Ik hoor een andere taal. En kinderen die zich vermaken. Ik hoor de zachte cadans van het stampen in grote houten vijzels. Het stampen van de maniokwortel. Een grote witte wortel, die door vrouwen gekleed in lange, kleurige panjes, tot witte bloem wordt gestampt. Het doffe, doordringende geluid klinkt door het hutten-dorp. Bruine, lemen hutten die als donkere nachtvinders verspreid liggen in het kleine dorp. De lucht kleurt langzaam rood. Het krekelkoor aan de rand van het dorp begint te zingen. Het stampen houdt aan, een twee, een twee, een

Het stampen in de vijzel

twee... Buiten staan kleine ijzeren kookkacheltjes met roodgloeiende houtskool om van de bloem een witte brij te maken. Bidia zoals het dan heet. Een brij die nergens naar smaakt en iedere dag wordt opgediend met matambe. Een groente die veel weg heeft van spinazie.

Terug van de bron

Wat eten zij vandaag?
Maniok met matambe eten zij.
En morgen? Wat eten zij
morgen? Matamba met
maniok. En overmorgen?
Maniok met matambe.
En soms is er op de markt een
andere groente. Buse, een
soort rode sla en tshiteku. En
heel soms ligt er een krop
'echte' sla voor de blanken. En
eens in het jaar, in het hoog-
seizoen, zijn er de gebakken
sprinkhanen. Een gezonde lek-
kernij, een delicatessen voor
groot en klein. Er is hier niet
veel keuze. Er is hier niet veel.
Maar hier is wel iets anders. Zij
'eten', want zo noemen ze het,
zij eten vriendschap. Zij sluiten
vriendschap en noemen dat
eten. Kudia bulunda, vriend-
schap eten. Dat smaakt nog
eens goed!
Wij hebben veel, heel veel,
maar denk ik, misschien is
minder toch meer. <

Innerlijke rust is onder meer een kwestie van loslaten. Dat is niet altijd makkelijk, maar met de vrede die dat brengt, kunnen er ook weer nieuwe dromen en verwachtingen in je ontstaan. Sommige dingen in het leven moet je steeds opnieuw loslaten en opgeven om de eigenlijke levenstaak, die in je hart geschreven staat, te kunnen vinden.

De Zusters van De Veste

door Brigitte Lutters

38

In Nijmegen staat een huis. Het huis heet De Veste. In dat huis wonen drie zusters. De drie zusters hebben van het huis een thuis gemaakt voor velen, door te leven naar het credo gastvrijheid.

Gastvrijheid is een van de manieren om naastenliefde in de praktijk te brengen. In Rom 12:9-13 lezen we: 'Heb lief zonder te doen alsof...houd veel van elkaar als broeders en zusters...ontvang vreemdelingen gastvrij.'

Gastvrijheid

Op maandagochtend 8 april koers ik richting Nijmegen. De eerste mooie lentedag van het jaar. Bijna op de plaats van bestemming rijd ik over glooiende, beboste wegen. De zon schijnt door de hoge bomen.

Ik bezit het zeldzame talent om te verdwalen ondanks een navigatiesysteem en kom een kwartier later dan afgesproken aan bij het huis De Veste.

Zuster Monique staat achter het raam te wachten en komt me buiten al tegemoet. Binnen staat de koffie en de (zelfgekochte) cake klaar en word ik hartelijk begroet door Zuster Mariëtta en Zuster Vera.

In 1974 kocht de Congregatie dit huis, dat uit 1938 stamt. Door een reorganisatie binnen de Sint Maartenskliniek, (de verpleegstersopleiding had huisvesting nodig en het zusterhuis stond gedeeltelijk leeg), werd besloten dat de zusters die in Nijmegen werkzaam waren, ondergebracht zouden worden in diverse huizen in Nijmegen.

Aanvankelijk kwamen er acht zusters te wonen in het huis, korte tijd zelfs negen.

Zusters gingen en zusters kwamen. Sinds 2007 zijn ze nog met z'n drieën over. Zuster Mariëtta, Zuster Vera en Zuster Monique. Toch zijn zij niet de enige bewoners van de Veste.

De zusters bieden een onderkomen aan hen, die voor korte of langere tijd een thuis zoeken. Via de kerk, het Titus Brandsma Instituut, de Pompekliniek of andere instanties en/of contacten, krijgen ze de verzoeken binnen. Altijd beslissen ze met z'n drieën voordat ze 'ja' zeggen tegen een verzoek. Op dit moment zijn er drie langdurige logees. Zij werden voorgedaan door anderen die soms een aantal weken en soms zelfs een aantal jaren bleven. Een van de huidige gasten is een oude bekende: Zuster Monique: 'Een jaar of twaalf geleden

Zuster Monique Cilessen (links), Zuster Vera Lubbers en Zuster Mariëtta Stapels, gefotografeerd door Corine Tweehuysen

bracht ik eens tweedehands kleren weg. Het depot waar ik zijn moest, lag achter het asielzoekerscentrum. Bij aankomst bleek het depot gesloten te zijn. Een vrouw op het asielzoekers-centrum nodigde me uit om bij haar koffie te komen drinken. Samen met haar man en dochtertje van tien was ze daar ondergebracht. Er is toen een vriendschap ontstaan voor het leven. We hebben hen geholpen met de verhuizing en de inrichting toen ze een woning toegewezen kregen. Hun dochter is nu 22 jaar en studeert in Nijmegen en raad eens waar ze woont?!

'Gastvrijheid hebben we hoog in het vaandel. Voor ons betekent dat de tijd nemen voor anderen. Als je richting pensioen gaat, denk >

je: 'Straks heb ik tijd voor dit en tijd voor dat'. Inmiddels zijn we wijzer en weten we dat er van al die mooie voornemens niets komt. Sinds die tijd nemen we ons voor om de dag te nemen zoals die komt, inclusief alle mensen die daarbij horen'.

Zuster Vera gaat nog twee dagen per week naar Sint Jozefoord. 'Eigenlijk doe ik daar niets anders', zo zegt zij. 'Ik ga en kijk wat ik er kan doen. Sommigen zijn blij als ik een boodschap voor ze doe, anderen willen hun verhaal kwijt'.

Pastoraatswerk en retraites

'Hier staat altijd de koffie klaar. En de mensen in onze omgeving weten ons te vinden. Ze weten dat we tijd voor ze nemen, een luisterend oor bieden en een bemoedigend woordje hebben. Laatst had een van ons een lang gesprek met een buurvrouw in de bushalte. Toen de bus kwam, liet de buurvrouw

hem gaan, omdat ze liever doorging met het gesprek.

Pastoraat van de bushalte, noemen we dat dan lachend. Zo kennen we ook het pastoraat van de tuin en het pastoraat van de straat'.

'Onze buurkinderen zijn zo'n beetje door ons opgevoed. Ze hadden de leeftijd van 4, 6 en 8 toen wij ze leerden kennen. Hun ouders waren veel in het buitenland en wij pasten

op. De kinderen vroegen ons: 'Hebben jullie kinderen?'. 'Nee, wij hebben geen kinderen'. Regelmatig aten de buurkinderen bij ons aan tafel. Om en om zaten we dan aan tafel: zuster – kind – zuster – kind – zuster – kind en ze konden kiezen uit een gebakken of gekookt eitje. Mooie herinneringen hebben we daaraan en dat is wederzijds. Laatst kwam de jongste trots zijn bul aan ons laten zien. En ook zijn we op de bruiloft van de oudste geweest.'

'We hebben hier alle drie onze taken en dat gaat heel vanzelf en vanzelfsprekend. Er is huishoudelijke hulp en ook de tuinman, die al 38 jaar de tuin onderhoudt, heeft wat ondersteuning gekregen van het tuincentrum'. Zuster Mariëtta is de kokkin. Op de fiets haalt ze alles wat nodig is om voor de anderen iets lekkers op tafel te zetten. De gasten die willen mee-eten, moeten hun naam schrijven op de kalender, dan komt het helemaal goed. Ze kennen de kookkunsten van Zuster Mariëtta en eten graag een hapje mee. Sinds korte tijd krijgen Zuster Monique en Zuster Vera ook kookles, zodat ze Mariëtta wat kunnen ondersteunen.

'We zijn er ook voor medezusters of familieleden die eens uit de eigen omgeving willen zijn om tot rust te komen. Ze zijn van harte welkom om die rust hier te ervaren'.

Vierdaagse

Wie Nijmegen zegt, zegt natuurlijk de Vierdaagse. Met meer dan 40.000 deelnemers is dit dan ook het grootste sportevenement ter wereld. Op dag drie (de dag van Groesbeek), komen alle afstanden langs De Veste gewandeld. Dat dat een grootse happening is, spreekt voor zich. De vlag gaat uit en het huis wordt dan (deels) opengesteld voor een ieder die water wil en/of een plas wil doen. Voor alle bekenden is er soep. Maar ook de

De dag van Groesbeek

hele buurt is in rep en roer. Om half acht 's morgens heeft zich al een familie geïnstalleerd in het bushuisje aan de overkant. Nadat de allereerste wandelaar voorbij is gesneld, stelt ook het vaste damesorkest zich op langs de route. De straat wordt afgesloten en colonnes passeren het huis. Een lange sliert in alle maten en soorten, maar allen met hetzelfde doel: het Vierdaagse kruisje bemachtigen. Een vast clubje wandelaars logeert al jaren bij de zusters. Met een geleende fiets rijden ze 's morgens naar de startplaatsen en 's avond wordt er gezellig lang getafeld en gezongen. Een van de wandelaars (uit Heino) heeft uit dank de zusters ooit uitgenodigd in zijn woonplaats en hen in een koetsje de plaats laten zien.

Toekomst

'We hebben het hier erg naar onze zin en het is werkelijk heel mooi dat je wat kunt betekenen voor je medemens. Hoe de toekomst er uit zal zien, kan geen mens voorspellen. Zuster Monique vindt het zonde van haar energie om daar over na te denken. Ze geniet van het nu en als daar morgen een eind aan komt, dan ziet ze wel weer. Alle drie zijn ze

het er over eens, dat verhuizen naar het Moederhuis, heel wat veranderingen zou brengen in hun dagelijkse doen en laten. Nadat ik ook een rondleiding door het huis en tuin heb gehad, gaan we aan tafel. Zuster Mariëtta heeft een heerlijke ovenschotel op tafel getoverd. (Het recept krijg ik mee). De manier waarop deze zusters hier leven en hun huis openzetten is voelbaar hartverwarmend. Ik heb het (eventjes) aan den lijve mogen ondervinden. <

Mens-zijn is een herberg

*Elke ochtend arriveert er een ander,
een vreugde, een depressie, een laagheid,
een moment van bewustzijn daagt op
als een onverwachte bezoeker.*

*Verwelkom en vermaak ze allen!
Behandel iedere gast met eerbied,
al is het een schare verdriet
die je huis heftig
van zijn meubilair ontdoet.*

*Misschien ruimen ze je huis leeg
voor een nieuwe verrukking,
de donkere gedachte,
de schaamte,
de boosaardigheid...*

*Treedt ze met een lach, bij de deur, tegemoet
en noodt ze binnen.*

*Wees dankbaar voor wie er komt;
ieder van hen is immers gezonden
als een leidsvrouw van boven*

Mevlana Rumi, filosoof en dichter (1207-1273)

AGENDA

UITGAANTIPS

Noordbrabants Museum

Sinds 25 mei 2013 staan de deuren van het Noordbrabants Museum weer wagenwijd voor u open! De afgelopen jaren is hard gewerkt aan renovatie, nieuwbouw en inrichting. U kunt het allemaal gaan zien op vierduizend vierkante meters expositieruimte, in de schitterend gerestaurerde paleiszalen en de moderne uitbreidingen door Bierman Henket Architecten. Het terras in de sfeervolle tuin en het museumrestaurant zijn (ook) zonder entreekaartje toegankelijk. www.hetnoordbrabantsmuseum.nl

Het Rijksmuseum

Absoluut de moeite om een dagje uit te trekken voor een bezoek aan het vernieuwde Rijksmuseum in Amsterdam. Het toont ruim 8.000 voorwerpen van kunst en geschiedenis die het verhaal vertellen van 800 jaar Nederlandse geschiedenis vanaf 1200 tot nu. Elke dag geopend van 9.00 uur tot 17.00 uur. www.rijksmuseum.nl

Muziek en Kunst in de Kerk

Muzikanten Janne Schra, Andy Burrows en de veelbelovende Mister and Mississippi zorgen voor een serie bijzondere concerten in de Stevenskerk te Nijmegen, die is aangekleed met kleurrijke bloemstukken en prachtige kunstwerken. Muziek en Kunst in de Kerk is een jaarlijks terugkerend festival voor mensen die een moment van rust en intimiteit zoeken, te midden van de massaliteit van de Nijmeegse Vierdaagsefeesten. Adres: Sint Stevenskerkhof 62, 6511 VZ Nijmegen. Telnr.: 024 360 4710 www.nieuws.nijmegenonline.nl/programma-stevenskerk-vierdaagse

KIJKTIPS

Beatrix: zij die gelukkig maakt (dvd)

We zien de opgroeiende prinses op Paleis Soestdijk, haar voorbereidingen op het koningschap en haar verloving en huwelijk met Claus von Amsberg. We herbeleven de roerige overdracht van de troon in 1980 en haar eerste jaren als koningin. Langzaam zien we hoe Beatrix een zeer persoonlijke invulling geeft aan haar taak als vorstin. Haar bezielde aanwezigheid bij de slachtoffers van nationale rampen. Maar ook de tragische gebeurtenissen in haar persoonlijk leven. Het overzicht sluit af met de ontroerende toespraak waarin zij aankondigt haar taken over te dragen, en waarin zij Nederland bedankt voor '...de vele mooie jaren waarin ik uw koningin mocht zijn'. € 14,99

Kumaré (dvd)

De Amerikaans-Indiase filmmaker Vikram Gandhi verwondert zich over het succes van op oosterse leest geschoeide goeroes in het welvarendste deel van de wereld. Bij wijze van experiment maakt hij zich de fijne kneepjes van yoga eigen, verkleedt zich als goeroe, laat zijn baard staan, meet zich een vet accent aan en trekt onder de naam Kumaré naar de woestijnstad Phoenix in Arizona. Daar krijgt hij al gauw een groep volgelingen. De situaties zijn zowel hilarisch als ontroerend en Gandhi blijft zijn volgers met mildheid en sympathie behandelen. Hij werpt de vraag op of het een probleem is dat hij in zijn rol als goeroe zelf een vleesgeworden illusie is. Wat de kijker tot de vraag brengt of de ogenschijnlijk als nep-documentaire opgezette film een diepere waarheid verhult. € 16,99

LEESTIPS

Wees niet bang door Arjan Broers

In deze biografie vertelt Tiny Muskens († 2013) aan Arjan Broers over zijn tomeloze nieuwsgierigheid, zijn reisdrift en zijn liefde voor de kerk. Hij denkt na over de multiculturele samenleving en de toekomst van de kerk, en geeft een eerste programma voor het Derde Vaticaans Concilie. Met kennis die nergens geleerd wordt, met een diep geloof dat steeds in beweging is, en met een stortvloed aan soms schelmachtige details.

ISBN 9056251791 € 12,-

Pater van Kilsdonk: raadsman in delicate zaken: memoires door Alex Verburg

In het laatste jaar van zijn leven ontving pater Jan van Kilsdonk (1917-2008) bijna wekelijks Alex Verburg om zijn memoires te boekstaven. Van Kilsdonk, een legendarische figuur in de Amsterdamse studentenwereld, kon terugkijken op een lang en roerig leven, waarin hij geregeld in conflict raakte met Rome. Hij was aalmoezenier in NSB-kampen, godsdienstleraar van Kees Fens, Huub Oosterhuis en Antoine Bodar, en oprichter van de spraakmakende Studentenekklesia. Als pastor was hij een steun en toeverlaat voor studenten en aidspatiënten. Zijn gesprekken 'in de woeling van het leven' kregen doorgaans een vervolg in lange brieven. Hij was een barmhartige biechtvader, relativeerde 'doodzonden', gaf homoparen zijn zegen en koesterde een stille hartstocht nabij te zijn aan mensen in nood.

ISBN 9045022036 € 19,95

De benedenrivier door Paul Theroux

Ellis Hock had nooit gedacht dat hij nog naar Afrika terug zou keren. Hij drijft een herenmodezaak, maar droomt nog steeds van zijn Eden, het dorp aan een geïsoleerde benedenrivier in Malawi waar hij vier jaar doorbracht. Als zijn vrouw bij hem weggaat en zijn dochter haar deel van het testament al wil opeisen, beseft hij dat er maar één plek op aarde is waar hij naartoe kan: het dorp waar hij ooit gelukkig was. Hij treft een veranderd dorp aan: de school die hij heeft gebouwd is in verval geraakt, de kerk en de kliniek zijn verdwenen, de bevolking is verarmd en apathisch. Ze herkennen hem nog wel - de blanke man die niet bang is voor slangen - en ontvangen hem met open armen. Maar is dit nieuwe leven wat hij in gedachten had?

ISBN 9045020629 € 21,95

COLOFON

Tweeënveertigste jaargang, Nummer 2, Juni 2013

De Heeriaan is een uitgave van de Congregatie Dochters van Maria en Joseph (Zusters van de Choorstraat). Het blad verschijnt viermaal per jaar in de maanden maart, juni, september en december en wordt in een oplage van 500 exemplaren onder relaties verspreid.

Redactie:

Brigitte Lutters (eindredactie)
b.lutters@congregatiedmj.nl
(073) 6904 623 (rechtstreeks)

Anne-Marie Coopmans
archieff@congregatiedmj.nl

Zuster Veronie Franken
v.franken@cdmj.nl

Zuster Til Lagerberg
t.lagerberg@cdmj.nl

**Kopij voor de volgende Heeriaan
uiterlijk inleveren op 20 juli 2013.
De herfsteditie ligt rond
15 september op uw deurmat.**

DE HEERIAAN
ZOMER 2013